

SUN'IY INTELLEKTNING TA'LIMDAGI AHAMIYATI

Xapizboyeva Ruxshona

O'zbekiston jahon tillari universiteti, xorijiy til va adabiyoti ingliz tiliyo'nalishi
Ruxshonaxapizboeva@gmail.com

Annotatsiya. Zamonaviy dunyoda ta'lim sohasida sun'iy intellekt texnologiyalari jadal rivojlanmoqda. Sun'iy intellekt bizning kundalik ishlarimizni osonlashtiradi. To'g'ri so'rovlar bilan siz bajarishga uringan har qanday harakatni bir necha soniya ichida amalga oshirish mumkin. Bu sun'iy intellektning ko'plab afzalliklaridan biridir. Hozirgi kunda AI ni o'rganish va uni tushunish zamon talabi. Bu maqolada sun'iy intellekt va uning ta'lim tizimidagi imkoniyatlari haqida qisqacha ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, ta'lim texnologiyalari, shaxsiylashtirilgan o'qitish, masofaviy ta'lim, o'quv dasturlari, o'qituvchilar tayyorlash, raqamli ta'lim, virtual yordamchilar, ta'lim samaradorligi, innovatsion texnologiyalar, o'quv dasturlari, kiberxavfsizlik, axloqiy muammolar.

Аннотация. В современном мире технологии искусственного интеллекта стремительно развиваются в сфере образования. Искусственный интеллект облегчает нашу повседневную работу. При наличии правильных запросов любое действие может быть выполнено за считанные секунды. Это одно из многих преимуществ искусственного интеллекта. Сегодня изучение и понимание ИИ — это насущная необходимость. В данной статье представлен краткий обзор искусственного интеллекта и его возможностей в системе образования.

Ключевые слова: искусственный интеллект, образовательные технологии, персонализированное обучение, дистанционное обучение, учебные программы, подготовка учителей, цифровое образование, виртуальные помощники, эффективность образования, инновационные технологии, учебные планы, кибербезопасность, этические вопросы.

Annotation. In the modern world, artificial intelligence technologies are rapidly developing in the field of education. Artificial intelligence makes our daily work easier. With the right requests, any action you try to perform can be performed in a matter of seconds. This is one of the many advantages of artificial intelligence. Nowadays, studying and understanding AI is the need of the hour. This article provides a brief overview of artificial intelligence and its possibilities in the education system.

Keywords: artificial intelligence, educational technologies, personalized learning, distance learning, curricula, teacher training, digital education, virtual assistants, educational effectiveness, innovative technologies, curricula, cybersecurity, ethical issues.

Kirish. Bugungi kunda ingliz, rus va boshqa xorijiy tillarni o'rgatishga mo'ljallangan Duolingo, Max, Elsa Speak, Replika, Grammarly, ChatGPT kabi platformalarning keng tarqalishi sun'iy intellektning til o'rgatishdagi o'rnini yanada kuchaytirdi. Bu texnologiyalar o'quvchilarga mustaqil o'rganish, fikrlash va nutq ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Shuningdek, sun'iy intellekt yordamida yaratilgan multimodal o'quv materiallari – audio, video, interaktiv mashqlar – tilni tabiiy muhitda o'rganish imkoniyatini oshiradi.

Sun'iy intellekt nafaqat til o'rganishda, balki boshqa fanlarni o'zlashtirishda ham qo'llaniladi. Masalan, matematik, fizika, informatika kabi aniq fanlarda murakkab

masalalarni tushuntirish va bosqichma-bosqich yechimlarni taqdim etish imkoniyati mavjud. Bu esa o'quvchilarga qiyin mavzularni yaxshiroq tushunish imkonini beradi. Gumanitar fanlarda esa matn tahlili, tarjima va insho yozish kabi ko'nikmalarni rivojlantirishda sun'iy intellekt muhim vosita hisoblanadi. Natijada o'quvchilar faqat bilimni eslab qolish bilan cheklanmay, uni amalda qo'llashni ham o'rganadilar. Buning ustiga, zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchining roli ham o'zgarib bormoqda.¹ Hozirda o'qituvchi nafaqat ma'lumot beruvchi, balki yo'naltiruvchi va maslahat beruvchi sifatida faoliyat yuritadi.

Sun'iy intellekt esa o'qituvchiga yordamchi vosita sifatida xizmat qiladi. Misol uchun, dars materiallarini tayyorlash, testlar yaratish va o'quvchilar bilimni baholashda katta qulayliklarni ta'minlaydi. Bu o'qituvchining ishini osonlashtirib, ijodiy imkoniyatlarni oshiradi.

Asosiy qism. Birinchidan, sun'iy intellekt ta'lim jarayonini sezilarli darajada yengillashtiradi va samaradorligini oshiradi. Masalan, o'quvchilarning bilim darajalariga binoan individual yondashuvni ta'minlash mumkin. Har bir o'quvchi o'z o'rganish tezligini turlicha his qiladi; kimdir tezkor, kimdir esa sekinroq o'zlashtiradi. Sun'iy intellekt aynan shu jihatni inobatga olib, har bir foydalanuvchiga mos topshiriqlarni taqdim etadi. Natijada, o'quvchi o'ziga qulay temp bilan bilim olish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa bilimlarning kuchliroq bo'lishiga hissa qo'shadi. Shuningdek, testlar va topshiriqlarni avtomatik tarzda tekshirish o'qituvchining vaqtini tejashga yordam beradi.

Ikkinchidan, sun'iy intellekt masofaviy ta'limni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Hozirgi kunda internet orqali ta'lim olish keng tarqalgan. Ayniqsa, pandemiya davrida bu yanada yaqqol namoyon bo'ldi. Sun'iy intellekt asosida ishlaydigan platformalar o'quvchilarga uyda o'tirgan holda sifatli ta'lim olish imkonini taqdim etadi. Videodarslar, interaktiv mashg'ulotlar va virtual yordamchilar o'qitish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Shuningdek, bu texnologiyalar o'qituvchilarga ham yordam beradi — masalan, dars rejasini tuzishda yoki o'quvchilarning bilimlarini baholashda.²

Biroq, sun'iy intellektdan foydalanishda bir qator muammolar ham bor. Eng muhim masalalardan biri kiberxavfsizlik va axloqiy masalalardir. O'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish juda muhimdir. Shuningdek, sun'iy intellektni noto'g'ri qo'llash natijasida o'quvchilar mustaqil fikr yuritishda cheklanishi mumkin. Ba'zi hollarda ular tayyor javoblarga o'rganib qolishadi.³ Shu sababli, sun'iy intellektdan foydalanishda me'yorni saqlash va uni faqat yordamchi sifatida ko'rish zarur. O'qituvchi har doim asosiy rolni saqlab qolishi lozim.

Shu sababli, sun'iy intellektdan foydalanishda me'yorni saqlash va uni faqat yordamchi sifatida ko'rish zarur. O'qituvchi har doim asosiy rolni saqlab qolishi lozim.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt ta'lim tizimida katta imkoniyatlarga ega bo'lgan zamonaviy texnologiyadir. U o'qitish jarayonini yanada qulay, tez va samarali qiladi. Shu bilan birga, undan to'g'ri va ongli ravishda foydalanish muhimdir. Kelajakda sun'iy intellekt ta'limning ajralmas qismiga aylanishi kutilmoqda. Shuning uchun bugun bu sohani o'rganish va undan oqilona foydalanish har bir inson uchun zarurdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Xodjayev B.X. Ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: Fan, 2020.
3. Qosimov A., Rasulov R. Axborot texnologiyalari asoslari. – Toshkent, 2019.
4. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. – Pearson, 2021.
5. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education. – Boston, 2019.